Lietuvos galvijų gerintojų asociacija

(Grynaveislių veislinių gyvūnų ir (ar) hibridinių veislinių kiaulių veisimo organizacijos pavadinimas)

Senojo genotipo Lietuvos žalųjų galvijų veislės atkūrimo ir išsaugojimo programa 2025 – 2035 metų laikotarpiui

(Grynaveislių veislinių gyvūnų ir (ar) hibridinių veislinių kiaulių veisimo programos pavadinimas)

2024-11-29
(data)

Šiauliai
(sudarymo vieta)

Programos tikslas:

(gali būti siekiama vieno ar daugiau iš šių tikslų (pažymėti „x“ ir išsamiai aprašyti)

pagerinti veislę		
išsaugoti veislę	X	*nykstančios veislės atveju, Veisimo organizacija Programoje gali uždrausti arba apriboti veislinių gyvūnų naudojimą, įskaitant jų genetinės medžiagos produktų naudojimą, jeigu tas naudojimas galėtų pakenkti tos veislės išsaugojimui ar genetinei įvairovei*
sukurti naują veislę		*pasirinkus šį tikslą, nurodyti išsamias priežastis, sąlygas, kuriomis grindžiamas naujos veislės sukūrimas pateikti informaciją apie naujos veislės sukūrimo laikotarpį, derantį su atitinkamos naujos rūšies ar veislės kartos intervalu rekomenduojama parengti išsamų planą, kaip sukurti Programoje nurodytą veislę*
atkurti veislę		*rekomenduojama parengti išsamų planą, kaip atkurti Programoje nurodytą veislę*

Jei Programa skirta grynaveisliams veisliniams gyvūnams:

(aprašyti išsamias veislės charakteristikas, esmines savybes)

1892 m. į Lietuvos teritoriją įvežus pirmuosius Danijos žaluosius ir nuo 1921 m. šiaurinėje ir rytinėje Lietuvos dalyje pradėjus planingai juos naudoti, buvo sukurta ir **1951 m. patvirtinta Lietuvos žalųjų galvijų veislė**. Nuo 1972 m. pieno riebumui ir baltymingumui gerinti pradėta naudoti ir Danijos žaliesiems artimai giminingi Anglerai (dabar vadinami Vokietijos žalieji), Estijos žalieji ir Latvijos dvylieji. Lietuvos žalųjų galvijų gerintojų asociacijos tarybos sprendimu 2001 m. Joniškio r. Skaistgirio ž. ū. bendrovėje buvo suformuotas Lietuvos žalųjų galvijų veislės senojo genotipo 130 karvių selekcinis branduolys. Dėl per mažos valstybės paramos kompensuoti tik grynuoju veisimu veisiamų karvių ženkliai mažesnio produktyvumo 2010 m. bendrovė atsisakė laikytis selekcinio branduolio veisimo plano. Todėl LŽGGA tarybos ir LSMU Gyvulininkystės institute esančio Lietuvos ūkinių gyvūnų genetinių išteklių apsaugos koordinavimo centro bendromis pastangomis gavus ŽŪ ministerijos finansinės paramos 2010 ir 2011 m. į Gyvulininkystės instituto gyvūnų genofondinį branduolį pavyko iš minėtos bendrovės nupirkti 18 Lietuvos žalųjų veislės senojo genotipo karvių. Išsaugotas Lietuvos žalųjų senasis genotipas buvo pavadintas **Senojo genotipo Lietuvos žalųjų galvijų veisle (GŽ), kodas – 94.** Tos veislės galvijai yra tvirtos pakankamai švelnios konstitucijos, žalos spalvos įvairaus atspalvio. Karvių galva vidutinio didumo, sausa, kaklas ilgas, neplatus, mažai raumeningas, be pagurklio. Ragai

vidutinio ilgio ir storio nukreipti į šonus ir į priekį. Liemuo ilgas, gilus, krūtinė ilga, gili, didelės apimties. Oda vidutinio storumo, elastinga. Kojos vidutinio ilgumo dažnai labiau sulenktos ties kulkšnimi su tvirtomis tamsiomis nagoms. Tešmuo vidutinio didumo, gilus, speniai cilindriški, rečiau – kūgiški, dažnai ilgesni – 6-7 cm ilgio ir 2,5 -3 cm storio. Karvės yra ilgos, bet neaukštos. Vidutinis aukštis ties ketera 125-130 cm, ties kryžiumi – 130 – 135 cm. Suaugusio buliaus svoris iki 900 kg, karvės – 500 kg. VšĮ „LSMU Baisogalos gyvulininkystės centras“ bandoje laikomų tos veislės karvių vidutinis produktyvumas 2023-2024 produktyvumo tyrimo metais buvo 5099 kg 4,27 proc. riebumo ir 3,45 proc. baltymingumo pieno.

Pateikti informaciją apie Programos atrankos ir veisimo tikslus ir, jeigu taikoma, išsamius gyvūnų selekcijos vertinimo kriterijus:

Nurodyti veislės pavadinimą: Senojo genotipo Lietuvos žalųjų galvijų veislė

(įrašyti į Programą įtrauktos veislės pavadinimą; jei programa susijusi su grynaveisliais veisliniais gyvūnais, arba veislės, linijos ar kryžminimo būdu išveistos veislės pavadinimas, jei programa susijusi su hibridinėmis veislinėmis kiaulėmis, kad tų kitų veislių, linijų ar kryžminimo būdu išveistos veislės gyvūnai nebūtų painiojami su panašiais veisliniais gyvūnais, įrašytais į kitas esamas kilmės knygas ar įregistruotais kituose esamuose kilmės registruose)

Nurodyti siektinus rezultatus, susiję su Programos tikslais:

(aprašyti, kokių konkrečių rezultatų bus pasiekta, pateikiant skaitine išraiška, įgyvendinus Programą)

Pagrindiniai Senojo genotipo Lietuvos žalųjų galvijų veislės šsaugojimo tikslai ir uždaviniai yra:

- aprašytų veislės eksterjero ir konstitucijos savybių išsaugojimas,
- populiacijos genealoginės struktūros optimizavimas išlaikant mažiausiai 5 linijas ir kuriant karvių šeimas,
- ūkinių savybių gerinimas - karvių pieningumo didinimas, pieno sudėties gerinimas, prieauglio augimo spartos, vaisos savybių, eksterjero ir tešmens savybių gerinimas,
- karvių ir jų bandų skaičiaus didinimas organizacinėmis, propagandinėmis ir ekonominio skatinimo priemonėmis.

Siekiant išsiauginti pakankamą bulių skaičių genealoginei struktūrai išlaikyti ir vykdyti atranką, kad neblogėtų, o gerėtų produktyvumas ir kitos ūkinės savybės, kiekvienoje linijoje bus išsiauginama po 2-3 buliukus. Linijų tęsėjais atsirenkami geresnės kilmės ir produktyvesnes dukteris paliekantys buliai.

Tęsiant ankstesniame etape nuo 2002 metų Lietuvos žalųjų galvijų gerintojų asociacijos sudarytą ir vykdytą senojo genotipo Lietuvos žalųjų veisimo planą bus vykdoma genealoginių linijų rotacija sekančia tvarka:

1. Cukraus LŽ 2859 linija
2. Seleno LŽ1479 linija
3. Hambio LŽ 2906 linija
4. Aro LŽ 3019 linija.
5. Vabo LŽ3045

Genealoginių linijų skaičius bus didinamas skaidant tas linijas, kuriose vėlesnėse kartose susiformuos linijų šakos, turinčios didesnį bulių skaičių. Jos galės pakeisti tas linijas, kuriose nepavyks gauti linijų tęsėjų.

Buliukų motinomis karvės bus atrenkamos pagal kilmę tipiškumą veislei, eksterjero taisyklingumą, išsivystymą ir produktyvumąir kitas savybes.
Minimalūs reikalavimai potencialioms buliukų motinoms per geriausią laktaciją:
•pieningumas per laktaciją - 4000 kg,
•riebumas - 4,00 proc.,
•baltymingumas – 3,2 proc.,
•jeigu bent vienas iš tų rodiklių yra žemesni, buliuko motinos riebalų ir baltymų produkcijos suma per geriausią pirmąją laktaciją turi būti ne mažiau 270 kg, arba 300 kg per geriausią vyresnę laktaciją.

Produktyviausios ir daugiau telyčaičių ir reprodukcijai tinkamų buliukų atvedusios karvės bus atrinktos karvių šeimų pradininkėmis. Jos bus veisiamos siekiant išlaikyti didesnę genetinę įvairovę populiacijoje.

Nurodyti kriterijus, rodiklius, reikšmes, kuriais bus vertinamas Programos įgyvendinamas/neįgyvendinimas

Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Esama reikšmė	Siektina reikšmė	Siektinos reikšmės apskaičiavimas
		Nurodama esama reikšmė, duomenų šaltinis, rodiklio nustatymo data. Karvių produktyvumas per metus 2023-2024 m. tyrimų metais ir eksterjero vertinimas 2024 metais	*Nurodoma siektina rodiklio reikšmė, kurią planuojama pasiekti ir planuojama pasiekimo data*. Ataskaitiniais metais įvertintų žalmargių telyčių ir karvių genominio įvertinimo vidurkis pagal Olandijos holšteinų ataskaitinių metų balandžio mėn. bazę būtų ne mažiau kaip:	*Pateikiami siektinos reikšmės apskaičiavimo principai, duomenų šaltiniai, kuriais remiantis būtų galima įsitikinti, kad siektina reikšmė reali ir bus pasiekta*. Ataskaitiniu laikotarpiu genomiškai įvertintų gyvulių vidurkis + vertinimo bazės pokytis per ataskaitinį laikotarpį

Pieningumas	Kg	5099	5500	
Pieno riebumas	Proc.	4,27	4,4	
Pieno baltymingumas	Proc.	3,45	3,4	
Karvių aukštis tie kryžiumi	cm	132	133	
Karvių ir telyčių skaičius pagrindiniame skyriuje	Vnt.	32	40	

Nurodyti Programos geografinę teritoriją:

(nurodyti, kurioje geografinėje teritorijoje Programą ketinama vykdyti)

Lietuvos Respublika

Nurodyti veislinių gyvūnų populiacijos dydį ir veisėjų geografinėje teritorijoje kiekį:

(nepildoma, jei Programos tikslas atkurti ar sukurti naują veislę;
aprašyti kokią veislinių gyvūnų populiacijos dalį apima ir kiek veisėjų toje geografinėje teritorijoje, kurioje ta programa vykdoma arba kurioje ją ketinama vykdyti yra
Pakankamam populiacijos dydžiui įvertinti naudojamas efektyvaus populiacijos dydžio rodiklis Ne, kuris apskaičiuojamas pagal formulę:
Ne = 4 x Nm x Nf / (Nm + Nf), kur
Nm – veisti naudojamų grynaveislių veislinių patinų skaičius;
Nf – veisti naudojamų grynaveislių veislinių patelių skaičius.
Ne rodiklis saugomų (nykstančių) veislių atvejų turi būti bent 35, o gerinamųjų (palaikomųjų) veislių atveju, t. y. arklinių šeimos gyvūnų, galvijų, avių, ožkų rodiklis turi būti 100 ir daugiau, kiaulių (išskyrus uždaroje gamybos sistemoje veikiančioje privačioje įmonėje veisiamas kiaules), triušių, paukščių – 35 ir daugiau)

Lig šiol visi tos veislės galvijai pagal 2019 m. parengtą programą veisiami grynuoju veisimu ir saugomi VšĮ „LSMU Baisogalos gyvulininkystės centras“ bazėje. Čia laikoma Senojo genotipo Lietuvos žalųjų veislės 33 karvės ir telyčios. Iš jų 32 karvės ir telyčios bei 6 gyvi buliukai yra įrašyti tos veislės pagrindiniame kilmės knygos skyriuje. Siekiant išvengti giminingo veisimo yra suformuotos 5 genealoginės linijos.
Lentelėje yra nurodyti AB „Lietuvos veislininkystė“ ir Gyvulininkystės institute ir yra pagaminta, saugoma ir naudojama 10 bulių, kurie atrinkti karvių ir telyčių sėklinimui pagal kasmet atnaujinamus veisimo planus ir spermos genofondo išsaugojimui:

Vardas	Buliaus Nr	Veislė	Genealoginė linija	Buliaus tėvas	Motinos tėvas
Durklas	LT100000003477	LŽ	Seleno LŽ1479	Drakas LŽ3168	Vakstumas LŽ2840

Demonas	LT000006030201	GŽ	Seleno LŽ1479	Durklas LŽ3477	Drugys LŽ3467
Apas	LT100000003446	LŽ	Aro LŽ 3019	Aras LŽ3019	Slibinas LŽ2664
Apynys	LT000009146586	GŽ	Aro LŽ 3019	Apas LŽ3446	Vieversys LŽ3452
Vieversys	LT100000003452	LŽ	Vabo LŽ3045	Vabas LŽ3045	Veronalis LŽ2842
Varpas	LT000008693823	GŽ	Vabo LŽ3045	Vieversys LŽ3452	Ceras LŽ3506
Hamnetas	LT100000003429	LŽ	Hambio LŽ 2906	Heraklis LŽ3296	Cigaras LŽ2882
Ceras	LT100000003506	LŽ	Cukraus LŽ 2859	Cukrus LŽ2859	Vakstumas LŽ2840
Cunamis	LT000006914456	GŽ	Cukraus LŽ 2859	Ceras LŽ3506	Hamnetas LŽ3429
Cinamonas	LT000008891415	GŽ	Cukraus LŽ 2859	Ceras LŽ3506	Apas LŽ3446

Bulių sąrašas reguliariai papildomas iš bandos atrenkant reikalingos kilmės ir gero išsivystymo buliukais sekančioms kartoms.
Taigi, efektyvaus populiacijos dydžio rodiklis *Ne* yra 40,9.

Veisimo organizacijos darbuotojų skaičius:

(nurodyti Veisimo organizacijoje su šia Programa dirbančių darbuotojų skaičių bei pagrįsti, kad tai pakankamas kvalifikuotų darbuotojų skaičius, kad Veisimo organizacija galėtų veiksmingai įgyvendinti Programą)

Veisimo programoje tiesiogiai dirba 3 Asociacijos darbuotojai.
Taip pat dalį darbų atlieka tretieji asmenys (MB „Fintvarka“ – tvarko buhalteriją ir mokesčius, VĮ ŽŪDC, UAB „Pieno tyrimai“, karvių eksterjero vertintojai).

Pateikti informaciją apie taikomą veislinių gyvūnų identifikavimo sistemą:

(aprašyti, kaip bus užtikrinama, kad į kilmės knygą ar kilmės registrą gyvūnai bus registruojami tik identifikuoti kiekvienas atskirai pagal Sąjungos gyvūnų sveikatos teisę dėl atitinkamų rūšių gyvūnų identifikavimo ir registravimo)

Veisimo programoje gali dalyvauti tik tie gyvuliai, kurie bus suženklinti ir įregistruoti ŪGVIS duomenų bazėje pagal Lietuvoje galiojančias gyvulių ženklinimo taisykles. Gyvuliai suženklinami pačių savininkų arba juos aptarnaujančių specialistų, kuriems yra suteiktas įgaliojimas vykdyti atitinkamo savininko gyvulių ženklinimą.

Pateikti informaciją apie grynaveislių veislinių gyvūnų kilmės registravimo sistemą:

(aprašyti grynaveislių veislinių gyvūnų, įrašytų į kilmės knygas arba įregistruotų ir tinkamų į jas įrašyti, arba hibridinių veislinių kiaulių, įregistruotų kilmės registruose, kilmės registravimo sistemą)

LGGA Senojo genotipo Lietuvos žalųjų veislės galvijų kilmės knyga pildoma vadovaujantis Lietuvos respublikos Gyvulių veislininkystės įstatymo Nr. I-384 nauja redakcija nuo 2018.11.01 Nr.XIII-1465 ir Europos Sąjungos Reglamento (ES) 2016/1012 ketvirtame skyriuje išdėstytais 15-20 straipsniais. Visi veisimo programoje dalyvaujantys gyvuliai į kilmės knygą įrašomi tik gavus jų savininko arba įgaliotojo asmens rašytinį prašymą Asociacijos vedamose kilmės knygose registruoti jų laikomus galvijus, bei pasižadėjimą laikytis Asociacijos įstatuose numatytos tvarkos. Visi programos dalyviai turi vienodas teises įrašant gyvulius galvijus į skirtingus kilmės knygos skyrius, priklausomai gyvūnų nuo jų kilmės ir atitikimo skirtingiems kilmės knygos skyriams.

Kilmės knygą sudaro du skyriai: pagrindinis ir papildomas.

Į pagrindinį kilmės knygos skyrių įrašomi visi Senojo genotipo Lietuvos žalųjų veislės galvijų veislės (GŽ) atkūrimo ir išsaugojimo programoje dalyvaujantys galvijai, kurių:

-motinos, motinų tėvai, tėvai ir tėvų tėvai iš tėvinės ir motininės pusės yra įrašyti į GŽ kilmės knygos pagrindinį skyrių arba tinkami įrašymui į pagrindinį tos kilmės knygos skyrių.

- Remiantis Reglamento II priedo 1 dalies III skyriaus 1 punkto papunkčiu (a) į pagrindinį kilmės knygos skyrių perkeliamos karvės ir telyčios, kurių motinos ir motinų motinos buvo įregistruotos arba tinkamos įregistravimui į GŽ kilmės knygos papildomą skyrių, o tėvai, tėvų tėvai ir motinų tėvai yra įrašyti į GŽ veislės galvijų kilmės knygos pagrindinį skyrių arba tinkami įrašymui į tos kilmės knygos pagrindinį skyrių.

Į papildomą kilmės knygos skyrių įrašomi tie veisimo programoje dalyvaujantys gyvuliai, kurie GŽ veislės pagrindinio kilmės knygos skyriaus reikalavimų.

Informacija apie į kilmės knygą įrašytus galvijus ir jų savininkus kaupiama VĮ ŽŪDC kompiuterinėje laikmenoje pagal sutartį su šiuo Centru. Duomenys be savininko sutikimo negali būti platinami viešoje aplinkoje ne galvijų selekcijos tikslais. Toje laikmenoje saugomoje kilmės knygoje registruojami ir natūraliam kergimui naudojami buliai ir spermos gamybai atrinkti buliai bei importuotos spermos donorai.

Už kilmės knygos tvarkymą ir kilmės pažymėjimų išdavimą yra atsakingas vienas iš samdomų Asociacijos darbuotojų, kurį paskiria Asociacijos taryba. Jis yra atsakingas už gyvulių įrašymą į kilmės knygą, kilmės pažymėjimų išdavimą ir atsiradusių netikslumų ar nesutapimų pranešimą VĮ ŽŪD Centrui. Jis gyvulio savininko pageidavimu išduoda VĮ ŽŪDC duomenų bazėje suformuotą kilmės pažymėjimą pagal Reglamento (ES) 2016/1012 reikalavimus. Jam atostogaujant ar neturint galimybių dėl svarbių priežasčių, jo funkcijas laikinai gali atlikti kitas Asociacijos samdomas darbuotojas.

Gyvulių savininkai yra atsakingi už duomenų, pateikiamų pirminės veislininkystės apskaitos specialistams arba tiesiai į bendrą ŪGVIS bazę, teisingumą.

Gyvulių savininkas turi patikrinti visų galvijų kilmės knygos dokumentų ir formuliarų duomenų teisingumą. Apie pastebėtus netikslumus būtina nedelsiant pranešti Asociacijos administracijai, kad juos būtų galima ištaisyti. Gyvulių savininkui pačiam taisyti kilmės knygos dokumentus draudžiama.

Kilmės patikslinimas. Atliekamas vieno iš 500 gimusio, KK registruoto moteriškos lyties veršelio kilmės patikrinimas. Taip pat tikrinama ET būdu gautų telyčaičių ir veislei atrenkamų buliukų kilmė.

Kilmės knygos duomenų bazė panaudojama ne tik galvijams registruoti ir kilmės pažymėjimams išduoti, bet ir populiacijos veisimo programai parengti, reikalui esant, patikslinti bei atskirų ūkių karvių ir telyčių veisimo planams sudaryti.

Pateikti informaciją apie produktyvumo tyrimus arba genetinį vertinimą:

(jei Programoje taikomi produktyvumo tyrimai, pateikti išsamią informaciją apie sistemas, taikomas produktyvumo tyrimų rezultatams rinkti, registruoti, perduoti ir naudoti)

Produktyvumo ir kilmės apskaita. Jeigu Programoje dalyvaujantys ūkiai numatė, kad bus atliekami jų bandose laikomų galvijų produktyvumo tyrimai ir (arba) genetinis įvertinimas, jie bus atliekami vadovaujantis Reglamento (ES) 2016/1012 25 ir 27 straipsniais. Karvių kilmės, produktyvumo, veršiavimosi lengvumo, pagrindinių susirgimų, brokavimo ir kitų veislininkystės rodiklių apskaitą vadovaujantis Žemės ūkio ministerijos patvirtintomis Pieninių gyvūnų produktyvumo tyrimų organizavimo taisyklėmis (2021-04-09 įsigaliojusia nauja redakcija) pagal Asociacijos, gyvulių savininko ir produktyvumo apskaitą vykdančių institucijų susitarimą vykdo UAB „Pieno tyrimai“ darbuotojai ir ūkių specialistai. Už paslaugas atsiskaito tiesiogiai patys galvijų laikytojai, dalyvaujantys veisimo programoje. Taisyklėse numatytais produktyvumo tyrimų metodais atliktų kontrolinių melžimų metu paimtus pavyzdžius tiria UAB „Pieno tyrimai“. Visi gyvulių kilmės, reprodukcijos, primilžių ir pieno kokybės duomenys perduodami į VĮ ŽŪDC. Šis centras Ūkinių gyvūnų veislininkystės informacinėje sistemoje apdoroja duomenis ir teikia įvairias ataskaitas veisimo programoje dalyvaujantiems tiriamųjų galvijų bandų savininkams ir Asociacijos administracijai.

Karvių eksterjero vertinimas. Veisimo programoje dalyvaujančių ūkių karvių eksterjero vertinimą pirmoje laktacijoje vykdo Asociacijoje aprobuoti karvių eksterjero vertintojai. Vertinimą jie atlieka pagal Asociacijos programose naudojamas Karvių eksterjero vertinimo taisykles, priimtas atsižvelgiant į ICAR eksterjero vertinimo rekomendacijas.

Asociacijos darbuotojai duomenis per internetą suveda į VĮ ŽŪDC duomenų bazę. Duomenys yra naudojami bulių įvertinimui, karvių poravimo planų sudarymui ir GŽ veislės galvijų veisimo programos optimizavimui.

Pateikti informaciją apie genetinio vertinimo sistemas ir, kai taikoma, veislinių gyvūnų genomo vertinimą:

Programoje dalyvaujančių karvių ir bulių genetinis įvertinimas, kurį tris kartus per metus atlieka VĮ ŽŪDC vadovaudamasis Žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-834 (nauja redakcija nuo 2020-11-04) „Dėl galvijų genetinio vertinimo pagal produktyvumo, reprodukcijos, ūkinio naudojimo trukmės požymius metodikų ir veislinių bulių vertinimo komisijos patvirtinimo“. Genetinis įvertinimas BLUP Gyvulio modelio metodu atliekamas pagal karvių pieningumą, riebalus, baltymus, somatinių ląstelių kiekį, eksterjerą, ilgaamžiškumą, vaisos savybes (servis periodą ir laikotarpį tarp apsiveršiavimų) ir veršiavimosi lengvumą.

Veislinių bulių, kurie Lietuvoje turi metodikose numatytą pakankamą laktuojančių dukterų skaičių, bendras selekcinis indeksas skaičiuojamas taikant Asociacijos tarybos patvirtintus sekančius atskirų požymių grupių svertinius koeficientus:

- produktyvumas -0,5
- eksterjeras – 0,2
- somatinių ląstelių kiekis piene – 0,15
- vaisos savybes – 0,07
- ūkinio naudojimo trukmė – 0,08.

Jauniems buliukams ir rinktinėms karvėms pritaikomas genetinio vertinimo pagal tėvų veislinės vertės vidurkį principas.

Nurodyti, kaip taikomi papildomi kriterijai ar procedūros, gyvūnams kilmės knygos pagrindinio skyriaus poskyriuose registruoti:

(aprašyti kilmės knygos padalijimo taisykles ir kriterijus ar procedūras, taikomas gyvūnams registruoti atskiruose papildomuose skyriuose ar kitaip juos suskirstant)

Kilmės knygos pagrindinio skyriaus poskyriai nenumatyti.

Pateikti informacija apie veisėjų, dalyvaujančių Programos įgyvendinime, įsipareigojimų vykdymo kontrolės mechanizmus ir sankcijas už įsipareigojimų nevykdymą ar veisimo programos nesilaikymą:

(turėtų būti nustatyta ginčų su Programoje dalyvaujančiais veisėjais nagrinėjimo ir sprendimų priėmimo tvarka ir užtikrintas lygiateisiškumo principas visiems Programoje dalyvaujantiems veisėjams (veisėjų, dalyvaujančių jų veisimo programose, teisės ir pareigos bei nekliudoma veisimo programose dalyvaujantiems veisėjams laisvai pasirinkti savo veislinius gyvūnus ir juos veisti, turėti nuosavybės teisę į savo veislinius gyvūnus, iš veislinių gyvūnų, įrašytų į kilmės knygas arba įregistruotų kilmės registruose, gauti palikuonis)

Veisimo programos vadovą, atsakingą už programos vykdymą, įgyvendinimo priežiūrą ir ataskaitų rengimą, paskiria Asociacijos taryba. Veisimo programos vadovas ir Asociacijos veislininkystės specialistas vykdo veislininkystės pirminės ir gyvulių kilmės apskaitos priežiūrą. Visi asociacijos nariai ir programos dalyviai turi laikytis LGGA 2023 m. sausio 20 d. patvirtintomis „Darbo su nariais, dalyvaujančiais veisimo programose, vidaus taisyklėmis“, kuriose numatytos visų programų dalyvių teisės ir pareigos ir drausminės priemonės.

Patvirtinti, kad ši Programa nekels pavojaus kitai patvirtintai veisimo programai, kurią tai pačiai veislei vykdo kita Veisimo organizacija: *(rekomenduojama atsižvelgti į šiuos aspektus:*

- *veislės savybių esminių požymių ar pagrindinių tos Veisimo programos tikslų prieštaravimus;*
- *šios veislės išsaugojimo ar šios veislės genetinės įvairovės sumažėjimą;*
- *kai veisimo programa siekiama išsaugoti veislę – atsirastų rizika patvirtintos veisimo programos įgyvendinimo efektyvumo sumažėjimui;*
- *jei tai yra veislė, kuriai gresia išnykimas;*
- *jei tai autochtoninė veislė retai randama vienoje ar keliose ES teritorijose)*

Kitos asociacijos nevykdo GŽ veislės veisimo programos.

Pateikti nuorodą į interneto svetainę, kurioje galima susipažinti su Programa ir informacija apie Programos įgyvendinimą:

www.LGGA.lt

Kita svarbi informacija, susijusi su šia Programa / išimtys arklinių šeimos gyvūnų veisimo programoms:

LGGA tarybos pirmininkas, veisimo programų vadovas _____ Juozas Darbutas
(Veisimo organizacijos vadovas) (el. parašas) (vardas, pavardė)